

Vergaderjaar 1999–2000

25 886

Satellietcommunicatie voor militair gebruik

Nr. 3

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 3 november 1999

Inleiding

Het multiservice project Milsatcom voorziet in de behoefte van de krijgsmachtdelen aan satellietcommunicatiecapaciteit voor militair gebruik. De Koninklijke marine is belast met de uitvoering van dit project. Met de uitvoering van dit project. Met de brieven van 9 februari 1998 (Kamerstuk 25 886, nr. 1) en 29 april 1998 (Kamerstuk 25 886, nr. 2) bent u geïnformeerd over de resultaten van de voorstudiefase van dit project. Het project wordt uitgevoerd voor twee delen, te weten het kortetermijndeel dat loopt van 2002 tot 2006 en het langetermijndeel van 2006 tot 2026. De verdeling in vier fasen in het verwervingstraject, zoals aangekondigd in de brief van 9 februari 1998, is vanwege het gewijzigde tijdschema verlaten.

Met deze brief informeer ik u over de resultaten van de studiefase van het kortetermijndeel van het project Milsatcom. Over de resultaten van de studie naar de onderdelen van het langetermijndeel van het project wordt u later geïnformeerd.

Behoeft

De behoefte aan militaire satellietcommunicatie (satcom) in eigen beheer voor de krijgsmachtdelen en de Centrale organisatie komt voort uit de gewijzigde, flexibele inzet van de krijgsmacht en de sterk toegenomen informatiebehoefte. Hierdoor zijn de huidige middelen voor langeafstand-verbindingen niet meer toereikend. Militaire satcom in eigen beheer is noodzakelijk omdat hiermee de vereiste beschikbaarheid van satcomcapaciteit en de vereiste beveiliging en bescherming van gevoelige informatie kunnen worden gegarandeerd. Civiele satcom kan aanvullend worden gebruikt, vooral voor operaties laag in het geweldspectrum. Samen voldoen de delen voor de korte en de lange termijn aan de totale behoefte aan militaire satcom voor de gehele krijgsmacht.

Kortetermijndeel: Dit deel van het project behelst de bouw van een eigen ankerstation en een Netwerk Management Systeem (NMS), de verwerving van de tactische terminals voor de Koninklijke landmacht en de verwerving van een deel van de tactische terminals voor de Koninklijke luchtmacht. Beide krijgsmachtdelen zullen gebruik blijven maken van civiele satcom totdat voldoende militaire capaciteit beschikbaar is. De Koninklijke marine maakt reeds gebruik van militaire satcom.

Langetermijndeel: Het langetermijndeel van het project omvat de verwerving van de aanvullende tactische terminals voor de Koninklijke luchtmacht, uitbreiding van het ankerstation, de bouw van een eenvoudig ankerstation op Curaçao en de verwerving van voldoende satellietcapaciteit voor alle krijgsmachtdelen. Tevens worden in dit deel, zo nodig, de tactische terminals voorzien van nieuwe modems. In 1999 is de studiefase van dit deel van het project begonnen, waarin wordt onderzocht op welke wijze in de vereiste militaire satellietcapaciteit kan worden voorzien.

Ankerstation

Zoals aangekondigd in de brief van 9 februari 1998, is tijdens de studiefase een deelstudie uitgevoerd naar de keuze van de locatie van het ankerstation. Deze studie leidt tot de aanbeveling het ankerstation te bouwen op het terrein van de Willem Lodewijk van Nassaukazerne te Lauwersmeer. Ten opzichte van de alternatieve locaties Burum en een combinatie van Burum en Lauwersmeer biedt Lauwersmeer duidelijke voordelen als het gaat om uitbreidingsmogelijkheden en de vrijheid van de keuze van satelliet en providers van satellietcapaciteit. In financieel opzicht blijkt deze optie aantrekkelijker dan de locatie te Burum en vergelijkbaar met de combinatie Burum en Lauwersmeer. De initiële configuratie van het ankerstation zal bestaan uit een Ku-band terminal en twee C-band terminals voor civiel gebruik en een X-band terminal voor militair gebruik. Met deze configuratie kan optimaal invulling worden gegeven aan de satcombehoefte van de krijgsmacht op de korte termijn. Op langere termijn zal een van de civiele C-band terminals worden omgebouwd tot (nog) een militaire X-band terminal.

De bouwkundige eisen van het ankerstation zijn uitgebreid met het oog op de beveiliging tegen Electro Magnetische Puls (EMP). Mede hierdoor zal de bouw van het ankerstation ongeveer vier maanden langer duren dan oorspronkelijk voorzien. Om toch tijdig gereed te zijn voor de installatie van de satcomapparatuur moet de bouw van het ankerstation beginnen tijdens de verwervingsvoorbereidingsfase van het kortetermijndeel van het project. Zodra het Milsatcom-systeem beschikbaar komt, kunnen de lopende lease-contracten voor satcomdiensten voor de Koninklijke landmacht en de Koninklijke luchtmacht worden beëindigd, wat een besparing oplevert van ongeveer f 12,4 miljoen op jaarbasis. Tevens komt dan een einde aan de afhankelijkheid van de KPN voor het operationele beheer van het satcomsysteem.

Tactische terminals

Koninklijke landmacht: Tijdens de studiefase van het kortetermijndeel van het project is het satcomdeel van het project «Midlife Update Zodiac» (MLUZ) van de Koninklijke landmacht overgebracht naar het project Milsatcom. Door «pooling» is het totale aantal benodigde terminals teruggebracht van 43 naar 32.

Koninklijke luchtmacht: Het aantal tactische terminals voor de korte termijn ten behoeve van de Koninklijke luchtmacht voor grondgebruik is gehandhaafd op vijf stuks. De «aerosatcom»-terminals voor de vliegtuigen maken, wegens de speciale technische eisen in verband met de vlieg-

veiligheid en certificering, niet langer deel uit van het project Milsatcom. De Koninklijke luchtmacht zal deze terminals afzonderlijk aanschaffen.

Ruimtesegment

Voor de Koninklijke landmacht en de Koninklijke luchtmacht moet voor het kortetermijndeel van het project civiele satellietcapaciteit worden geleased. De Koninklijke marine blijft voor haar militaire satellietcapaciteit zo lang mogelijk gebruik maken van de Navo-satellieten. Deze zullen naar verwachting tot 2003 beschikbaar zijn. Voor vervangende en initieel aanvullende satellietcapaciteit na 2003 moet vanwege het gebruik van de X-band een «Memorandum of Understanding» (MOU) met een van de bondgenoten worden gesloten. Initieel gebruik van de Britse Skynet-satellieten ligt het meest voor de hand. Besprekingen tussen Nederland en het Verenigd Koninkrijk over een MOU zijn reeds in gang gezet. Zodra voldoende militaire satellietcapaciteit beschikbaar komt, kunnen de Koninklijke landmacht en de Koninklijke luchtmacht hiervan geleidelijk aan gaan gebruikmaken.

Operationeel en technisch beheer

Een deelstudie over het operationele beheer heeft aangetoond dat de Defensie Telematica Organisatie (DTO) hiermee het best kan worden belast. Door de afstandsbediening van het Milsatcom NMS samen te voegen met het Nafin-beheerscentrum te Soesterberg wordt de deskundigheid van het personeel optimaal benut en kan het operationele beheer van het grondstation te Lauwersmeer geheel op afstand worden uitgevoerd.

Tijdschema

Kortetermijndeel: De verwervingsvoorbereiding van dit deel van het project zal naar verwachting in het najaar van 2000 worden voltooid. Zoals uiteengezet, moet thans reeds met de bouw van het ankerstation te Lauwersmeer worden begonnen.

Langetermijndeel: Dit deel van het project zal in een afzonderlijke studiefase worden onderzocht. De resultaten van de studie naar het ruimtesegment worden in het voorjaar van 2000 verwacht. De studie naar de overige onderdelen zal op een nader te bepalen datum worden afgerond.

Internationale samenwerking

Mogelijkheden voor deelneming aan het project TriMilsatcom voor de gezamenlijke verwerving van een ruimtesegment met Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, zoals aangekondigd in de B-brief van 9 februari 1998, zijn door het beëindigen van dit samenwerkingsverband niet langer aan de orde. Wel zullen de mogelijkheden om met de individuele landen samen te werken nader worden uitgewerkt. Tevens zullen voor de lange termijn samenwerkingsmogelijkheden worden onderzocht met het oog op een toekomstig militair satcomsysteem van de Verenigde Staten.

Verwervingsstrategie

De satcomapparatuur voor het kortetermijndeel van het project zal in Weag-verband worden aanbesteed. In het geval dat buitenlandse bedrijven worden geselecteerd, zullen de compensatieregelingen van toepassing zijn. Als uitgangspunt geldt dat voor alle te verwerven satcommiddelen één leverancier zal worden geselecteerd. Deze

leverancier zal optreden als hoofdaannemer en zal verantwoordelijk zijn voor de integratie van de verschillende projectonderdelen. De verwerving van de civiele satellietcapaciteit zal onder concurrentiestelling worden aanbesteed.

Personeel

Voor het operationele beheer van Milsatcom wordt voorzien dat twaalf volle tijd equivalenten (vte'en) aan de beheersgroep Soesterberg zullen worden toegevoegd. De wijze van technisch beheer zal in de verwervingsvoorbereidingsfase nader worden onderzocht. Vooralsnog worden voor het technisch beheer van het grondstation drie vte'en voorzien. De personele uitbreiding ten behoeve van het project Milsatcom zal intern worden gecompenseerd.

Budget

Het budget voor het kortetermijndeel van het project is aangepast door onder meer het overbrengen van de «aerosatcom»-terminals naar het luchtmachtbudget, het toevoegen van de terminals in het kader van de «Midlife Update Zodiac», de aanvullende eis voor de bescherming van het ankerstation tegen EMP en het toevoegen van een post project-managementkosten. De totale investeringskosten voor het kortetermijndeel van het project komen hiermee op f 88,5 miljoen (prijspeil 1999). Het budget voor het kortetermijndeel is inmiddels geheel in de marineplannen opgenomen.

De financiële raming voor het langetermijndeel van het project is ongewijzigd, met uitzondering van een verlaging van de kosten voor het (eenvoudigere) grondstation te Curaçao. Het totaal benodigde bedrag voor het grondsegment voor de lange termijn bedraagt hiermee f 51 miljoen (prijspeil 1999). Voor het ruimtesegment wordt met ingang van 2007 jaarlijks f 25 miljoen gereserveerd op basis van een lease-constructie. In de studiefase voor het lange- termijndeel zullen ook de mogelijkheden worden gezien om het ruimtesegment in eigen beheer te verwerven.

Exploitatiekosten

De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van het gemeenschappelijke grondsegment berust op de benodigde transmissiecapaciteit per krijgsmachtdeel. De verdeelsleutel voor de lease van satellietcapaciteit voor zowel civiel als militair gebruik berust op het werkelijke gebruik. De gemiddelde exploitatiekosten voor het kortetermijndeel, inclusief de personeelskosten voor het operationele en technische beheer van het gemeenschappelijke grondsegment, bedragen op jaarbasis ongeveer f 11 miljoen.

Slotopmerkingen

Naar aanleiding van de resultaten van de studiefase van het kortetermijndeel van het project Milsatcom ben ik voornemens, eventueel na overleg met u, de Koninklijke marine toestemming te verlenen tot het uitvoeren van de verwervingsvoorbereidingsfase van dit deel van het project. Tevens ben ik voornemens thans reeds de Koninklijke marine toestemming te verlenen te beginnen met de bouw van het ankerstation te Lauwersmeer.

De Staatssecretaris van Defensie,
H. A. L. van Hoof